

"Evet, nazlanan ve istiğna gösteren nazeninlerin mehirleri dikkattir. Ve menzilleri dahi kalbin süveydasıdır." Burayı izah eder misiniz?

"Evet, nazlanan ve istiğna gösteren nazeninlerin mehirleri dikkattir. Ve menzilleri dahi kalbin süveydasıdır. Bunlara giydirdiğim elbise, zamanın modasına muhaliftir. Zira Şarkî Anadolu mektebi denilen yüksek dağlarda büyümüş olduğumdan, alaturka terziliğe alışamadım. Hem de şahsın üslûb-u beyanı, şahsın timsal-i şahsiyetidir. Ben ise, gördüğünüz veya işittiğiniz gibi, halli müşkil bir muammâyım..."(1)

Nasıl ki nazenin, nazdar ve herkese iltifat etmeyen birisini nikahlamak için o nispette mehir vermek icab eder. Aynı şekilde ince ve anlaşılması zor manalar, mehir anlamında azami dikkat ve tetkik isterler. Bu gibi ince ve latif manaların odaları ve kaynakları ise, kalbin derinliklerinde bulunan basiret ve sezîş kuvvetidir. Yani, benim ifadelerim ancak kalben ve dikkatle okunursa anlaşılır, denilmek isteniyor.

Kalbin süveydası; kalbin ortasında varlığı kabul edilen siyah bir nokta. Kalpteki basiret mahalli diye de bilinir. Eskiden bir kısım muhakkikler, kalbin mezkur mahalline; **"mahall-i ulum-u diniyye"** demişler. Ekseriyyetle mahall-i idrak ve basiret olarak kabul edilir. Bir kısım âlimler de **"kalbin dahili olan akıldan ibarettir"** demişler.

Kalbdaki bu mezkûr nokta: Kâfirler ve Allah'a isyan edenler için şekavet ve günah; mü'minler için ise, basiret ve idrak mahalli olarak bilinir.

Hakikaten Üstad Hazretlerinin eski eserleri, hem çok derin hem çok karmaşık hem de çok müşkil bir üslup ile telif edilmiş. Bu yüzden maddi ve manevi bir dikkat istiyorlar. Özellikle Muhakemat'ın Unsuru'l-Belâgat kısmı en zor ve en derin kısmıdır. Bu kısma girmeden önce bu paragrafı bir takdim bir ön söz olarak ifade ediyor diyebiliriz.

"Hem de şahsın üslûb-u beyanı, şahsın timsal-i şahsiyetidir. Ben ise, gördüğünüz veya işittiğiniz gibi, halli müşkil bir muammâyım." cümleleri, yukarıda ifade etmeye çalıştığımız manayı özetlemektedir.

Müşkülküşa bir üslup, insanın derinliğine ve ne kadar azametli bir ruha ve kalbe

sahip olduđuna iřaret eder.

(1) bk. [Muhakemat, Birinci Makale \(Unsuru'l-Hakikat\), On İkinci Mukaddime.](#)

İlgili ders videosu için tıklayınız:

- [Prof. Dr. řadi Eren, Muhakemat Dersleri \(24. Bölüm\).](#)